

Butlletí Àrquies

El butlletí trimestral de la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat

Juliol 2016

EDITORIAL

Un any més, el dret d'asil retrocedeix de forma alarmant l'estat espanyol i Europa

REFLEXIONS

L'asil per persecució per motius de gènere: les supervivents de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual

VIOLACIONS DE DRETS HUMANS

Conflictes actuals; conflictes oblidats

Perseguides per ser dones

Drets econòmics, socials, culturals i ambientals

Orientació sexual i identitat de gènere

TESTIMONIATGE DE OLEKSII

Refugiat ucraïnès a Barcelona

SUMARI

EDITORIAL

3 Un any més, el dret d'asil retrocedeix de forma alarmant a l'estat espanyol i Europa

REFLEXIONS

7 L'asil per persecució per motius de gènere: les supervivents de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual

VIOLACIONS DE DRETS HUMANS

12 Conflictes actuals; conflictes oblidats

13 Perseguides per ser dones

14 Drets econòmics, socials, culturals i ambientals

15 Orientació sexual i identitat de gènere

TESTIMONIATGE

17 La història de l'Oleksii, refugiat ucraïnès a Barcelona, en dos articles de la Vanguardia

CEA(R)

Comissió Catalana
d'Ajuda al Refugiat

SECRETARIA D'ESTAT
D'ASUNTOS EXTERIORES
DIRECCIÓN GENERAL
DE POLÍTICA UNIDAD Y
EMPRESA EXTERIOR

Editorial

Un any més, el dret d'asil retrocedeix de forma alarmant a l'estat espanyol i Europa

Amb més de 60 milions de persones en situació de desplaçament forçat al món, segons l'ACNUR, el nombre de persones desplaçades de manera forçosa ha crescut en més de 8 milions de persones en tan sols un any. La diàspora del poble sirià és el major èxode humà des de la fi de la IIGM amb més de 5 milions de persones refugiades i 7,6 desplaçades internament. Aquestes són les dades respecte als desplaçats forçats del món durant el 2015:

- 19,5 milions registrades com a refugiades.
- 38,2 desplaçades internes
- 1,8 milions com a sol·licitants de protecció internacional

El 51% de les persones refugiades té menys de 18 anys.

El 86% viu en països empobrits.

Gairebé 4.000 persones van perdre la vida al Mediterrani. El 70% del total de les morts produïdes intentant creuar una frontera al món.

Europa i les persones refugiades

Al llarg d'aquests últims mesos, s'ha fet evident que la UE necessita un verdader i eficaç Sistema Europeu Comú d'Asil, inspirat en els principis fundacionals de la Unió.

Continuen existint notables diferències entre els percentatges de concessió de protecció internacional així com amb les condicions d'acollida.

Al 2015 la UE ha continuat mantenint la seva aposta pel reforç de l'Europa fortalesa.

- Cimera euroafricana de la Valleta (Malta) al novembre de 2015. Es va prioritzar el control de les migracions i supeditar la cooperació al desenvolupament.
- Hongria va finalitzar la construcció d'una tanca de 175 metres en la seva frontera amb Sèrbia.
- Bulgària va estendre la seva al llarg de 130 metres més en la seva frontera amb Turquia.

- 18 de març de 2016: Acord entre els caps d'estat i de govern de la UE i Turquia.

- Turquia accepta la devolució immediata de les persones migrants en situació irregular i també de les persones arribades a Grècia des del seu territori de les que la seva sol·licitud d'asil hagi estat inadmesa a tràmit.

- Les persones síries que arribin a Grècia a partir del 20 de març de 2016

també seran enviades a Turquia. Per cada una d'elles, la UE es compromet a reasentar en el seu territori a una persona síria.

- A canvi, Brussel·les ha entregat fons a Turquia, reactiva la seva adhesió a la UE i avança en la liberalització del règim de visats.

CEAR ha denunciat aquest acord a la Comissió Europea, al Comissari europeu de DDHH

i al Defensor del Poble Europeu amb el recolzament de tres-centes organitzacions socials i més d'onze mil ciutadans i ciutadanes.

Què vulnera l'acord UE-Turquia?

- Les expulsions col·lectives estan expressament prohibides en l'art.4 del Protocol 4 del Conveni Europeu de DDHH

- El principi de no devolució (art. 33 de la Convenció de Ginebra)

- Tota expulsió d'un estranger necessita de garanties legals (art.12 i 13 de la Directiva del retorn)

- Turquia no és un país segur per a les persones refugiades per la seva clàusula d'exclusió geogràfica de la Convenció de Ginebra (art.39 Directiva

de procediment) i no garanteix el principi de no devolució de refugiats als seus països d'origen

- El principi de no discriminació per país d'origen (art. 3 Convenció de Ginebra)

CEAR ha denunciat l'acord UE -Turquia a la Comissió Europea

Com ha succeït en anteriors ocasions, aquest acord implicarà l'ús de vies d'accés a Europa més perilloses per a les persones refugiades.

- Falta d'estàndards mínims en l'acollida de persones refugiades a Grècia reconeguda pel TEDH al 2011

Han de ser eixos prioritaris:

- L'accés a vies segures i legals per a què les persones refugiades puguin arribar al territori
- El fi de les devolucions il·legals en les seves fronteres exteriors
- La garantia d'una adequada protecció i acollida digna

Al 2015 els 28 EEMM de la UE van rebre 1.321.600 sol·licitants d'asil. El repartiment va ser molt desigual, mentre Alemanya va acollir el 36 % dels sol·licitants (476.510), l'Estat espanyol ho feia amb l'1%.

A finals de maig de 2016 tan sols s'havien reubicat a 1.716 persones de les 180.000 que es van comprometre l'estiu passat. D'aquestes, 105 a l'Estat espanyol (de les 9.323 que es va comprometre a acollir).

Estat espanyol

Va atendre gairebé a 15.000 sol·licitants d'asil (14.780 segons Eurostat, 14.881 segons les dades provisionals de l'OAR). La quota anual més elevada registrada mai a l'Estat espanyol però que tan sols ha representat l'1% del conjunt de persones refugiades acollides a l'Europa dels 28.

Més de la meitat procedia de Síria (5.724) i Ucraïna (3.420).

El lloc fronterer de Beni Enzar a Melilla va convertir per primera vegada Melilla com la província on es van presentar el major nombre de sol·licitants (6.368, el 42,8%).

El 2015, l'estat espanyol va atendre gairebé a 15.000 sol·licitants

Un dels elements més preocupants en relació amb el dret d'asil és el "Règim especial" que s'aplica a Ceuta i Melilla, instaurat per la Llei Orgànica de Protecció de la

Seguretat Ciutadana, que en la Disposició final primera va modificar la Llei d'Estrangeria per permetre les devolucions de migrants sense cap tipus de procediment ni salvaguarda.

Les devolucions en calent són il·legals, vulnereu el principi de no devolució, ja que impliquen en molts casos expulsions col·lectives (prohibides per l'article 4 del protocol 4 del Conveni Europeu de DDHH) i conculquen l'article

Més de la meitat dels sol·licitants procedien de Síria o Ucraïna

13 del Conveni Europeu de DDHH, que exigeix un recurs intern efectiu que habiliti examinar el contingut d'una queixa defensable i oferir una reparació adequada.

L'estat va protegir a tan sols:

- 220 Persones amb Estatut de Refugiat (al 2014 van ser 384)

- 800 persones amb protecció subsidiària (al 2014 van ser 1199)
 - No es va concedir cap residència per raons humanitàries
 - Va denegar el 68,5% (2.220) de les sol·licituds d'asil estudiades al 2015 (al 2014, 56,14%)
3. La posada en marxa de vies legals i segures d'accés al procediment d'asil:
 - Habilitar la possibilitat de sol·licitar asil a ambaixades i consolats espanyols

Al 2015 l'estat va denegar el 68,5% de les sol·licituds d'asil estudiades

Pel que fa a l'estatut d'apatrídia, 1.151 persones el van sol·licitar l'any passat, gairebé totes procedents dels campaments sahrauís de Tinduf, en el desert algerí. Amb lentitud, l'OAR va continuar resolent positivament aquestes peticions d'acord amb els criteris definits pel Tribunal Suprem.

Cinc compromisos del nou Govern amb les persones refugiades

1. La retirada del recolzament de l'estat espanyol a l'acord entre la UE i Turquia, instant de forma immediata a la suspensió de la seva aplicació i a la seva impugnació davant les vies existents a tal efecte.
2. L'acollida de forma immediata a l'Estat espanyol de les persones refugiades que es troben a Grècia i Itàlia en compliment dels acords de reubicació adoptats pel Consell Europeu.
3. La transposició immediata de les directives europees en matèria d'asil i l'aprovació urgent del Reglament que desenvolupi normativament la Llei d'asil pendent des de fa gairebé 7 anys.
4. L'eliminació dels obstacles per l'accés al dret d'asil:
 - Posar fi a les devolucions il·legals de persones migrants i refugiades a les fronteres de Ceuta i Melilla
 - Facilitar l'emissió de visats humanitaris
 - Complir els compromisos adquirits en matèria de reassentament i aprovació d'un programa ambiciós i permanent de reassentament seguint l'exemple de països com Canadà.
5. La transposició immediata de les directives europees en matèria d'asil i l'aprovació urgent del Reglament que desenvolupi normativament la Llei d'asil pendent des de fa gairebé 7 anys.

- Suprimir l'exigència del visat de trànsit aeroportuari imposat al 2011 a persones de nacionalitat síria

Reflexions

L'asil per persecució per motius de gènere: les supervivents de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual

Laura Castro

El dret d'asil és un dret humà de funció protectora: té la finalitat d'oferir refugi a aquelles persones que han patit o estan en risc patir vulneracions de drets humans al seu país de nacionalitat o residència i s'enfronten a la desprotecció per part de les autoritats d'aquest país. Les bases d'aquesta protecció es troben a la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951, un instrument que va sorgir per donar resposta al gran volum de desplaçaments forçosos provocats per la segona guerra mundial. Segons dades de l'ACNUR, actualment, existeixen més de 65 milions de desplaçats forçosos a tot el món, la major xifra des de la segona guerra mundial. D'aquesta manera, ens trobem davant d'una crisi del Dret d'asil que, al mateix temps, brinda l'oportunitat de repensar i actualitzar el sistema (o sistemes) de protecció internacional i renovar els compromisos estatals al respecte. Amb quasi 4.000 morts al mar Mediterrani durant el 2015, aprofitar aquesta oportunitat no és només una necessitat sinó també una obligació moral i política.

L'actual crisi de refugiats ha visibilitzat les molt diverses realitats que la definició de refugiat i refugiada pot englobar. Si bé les xifres en relació als conflictes de l'Orient Mitjà, Ucraïna i Mali són desoladores, les vulneracions de drets humans que es viuen a tot el món, provocant desplaçaments forçosos, són molt variades. Així, el dret d'asil no només respon - o hauria de respondre - a la necessitat de protecció d'aquelles persones

que fugen d'un conflicte armat sinó també moltes d'altres que són perseguides per altres motius (de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un grup social determinat o opinions polítiques).

La persecució per motius de gènere

Entre les impersonals xifres de desplaçats forçosos, ens podem trobar amb persones que s'han vist obligades a abandonar les seves llars pel fet d'haver nascut amb un determinat sexe i pel rol de gènere que la societat en la que viuen els hi atribueix. En moltes societats, pertànyer a un determinat sexe i, en especial, el femení, pot desencadenar greus vulneracions de drets humans per tots els estereotips i estàndards socials que envolten el fet de ser dona. Alguns actes reconeguts com persecució per motius de gènere són les violacions i altres formes de violència de gènere, violència relacionada amb la doti, la mutilació genital femenina, la violència domèstica i

Reflexions

el tràfic d'éssers humans . Es tracta de manifestacions brutals dels rols atribuïts al gènere – en especial, el femení - i que no necessàriament es donen en un context de conflicte armat. En qualsevol cas, és evident que ens trobem davant de situacions de desprotecció de persones que merxen l'actuació del sistema (o sistemes) d'asil.

ja la inclou. En concret, el criteri de l'Alt Comissionat és que “el sexe pot entrar correctament en l'àmbit de la categoria de grup social determinat, sent les dones un clar exemple de subconjunt social definit (...) i que, freqüentment, són tractades de manera diferent que els homes” . En definitiva, tot i que el gènere no sigui present a la de-

Cal tenir en compte, però, que el gènere com a tal, no està inclòs a la llista de motius de persecució que estableix la definició de refugiat i refugiada de la Convenció de Ginebra de 1951. Tot i això, la interpretació d'aquesta definició tenint en compte les seves dimensions de gènere és un principi àmpliament reconegut. En aquest sentit, l'ACNUR ha afirmat que no és necessari incloure la persecució per motius de gènere com un nou motiu a la Convenció de Ginebra ja que, si se'n fa una correcta interpretació, la definició actual

finició tradicional de refugiat i refugiada, s'entén que les dones, pel simple fet de ser-ho, formen part d'un grup social determinat que pot ser víctima de vulneracions de drets humans i sol·licitar protecció internacional per aquest motiu.

Les supervivents de tràfic d'éssers humans per a l'exploració sexual

Actualment, el tràfic d'éssers humans constitueix una de les formes de crim organitzat més

Reflexions

perfeccionades i lucratives. Segons l'Organització Mundial del Treball (OIT), aquesta pràctica delictiva afecta cada any a dos milions i mig de persones a tot el món. A més, implica grotesques vulneracions de drets humans ja que es basa en la cosificació d'éssers humans, tractant-los com simples mercaderies, amb l'única finalitat de la seva explotació.

En concret, l'estat espanyol és una de les principals destinacions del tràfic amb finalitats d'explotació sexual.

Les causes del tràfic són complexes però un element comú és la situació d'especial vulnerabilitat, circumstancial o permanent, en la que es troben les seves víctimes. A causa d'aquesta situació i la falta de protecció per part dels seus estats, aquestes persones es veuen obligades, com a única alternativa, a posar-se en mans de les xarxes de tràfic, sigui conscient o inconscientment.

El tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual afecta, de manera especial, a dones

Un element comú de les víctimes del tràfic és la seva vulnerabilitat

i nenes a causa de les seves profundes connotacions de gènere. Les xarxes de tràfic s'aprofiten del context social o personal que aquestes persones estan vivint per plantejar-los una via d'escapament tramposa en un moment de màxima vulnerabilitat. Concretament, el tràfic amb finalitats d'explotació sexual es nodreix de les desigualtats presents en moltes societats, també des d'una perspectiva de gènere, i del fet

que dones i nenes veuen negats els seus drets de manera més intensa que els seus homòlegs masculins.

El procés de tràfic comporta captar, traslladar i rebre persones en condicions d'explotació, tractant-les com a mercaderies de consum i amb

El tràfic d'éssers humans afecta cada any a dos milions i mig de persones

una falta de respecte absoluta i repetida pels seus drets humans. En aquest sentit, les víctimes es veuen perseguides tant als seus països d'origen com de recepció - Espanya, entre ells. A més, en cas de retorn als seus països d'origen, s'enfronten a una forta estigmatització social i, en alguns casos, familiar així com a perilloses represàlies de les xarxes de tràfic que les col·loquen, altre cop, en una situació de vulnerabilitat que pot desencadenar en un nou procés de tràfic. Per aquest motiu, a banda de perseguir el delicte de tràfic, és indispensable centrar esforços en protegir les víctimes i reparar-les en els seus drets. Una de les principals

maneres de permetre aquesta protecció és concedint-los la protecció internacional que ofereix el dret d'asil.

Resposta del sistema d'asil espanyol

En l'actualitat, el dret d'asil a l'Estat espanyol pateix una preocupant tendència de desmantellament. Tot i la present crisi de refugiats, durant l'any 2015, un 68,5% dels sol·licitants d'asil al sistema espanyol no van rebre cap tipus de protecció internacional i cap d'aquestes persones

Reflexions

va obtenir un permís de residència per raons humanitàries.

Malauradament, les supervivents de tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual no en són una excepció. De fet, les seves sol·licituds d'asil són especialment denegades o, fins i tot, inadmeses des d'un primer moment. Un dels elements més difícils de provar en aquest tipus de sol·licituds és el vincle entre la persecució sofrida i un dels motius de la condició de refugiat/

nal espanyola inclou, expressament, la persecució per motius de "gènere o orientació sexual" en la definició de la condició de refugiat. Tot i aquest avenç, la mateixa normativa matisa que aquest aspecte, per si sol, no pot donar lloc a protecció internacional per motius de pertinença a un grup social determinat. D'aquesta manera, es nega protecció internacional a totes aquelles persones que, com les supervivents de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual, veuen els seus drets humans vulnerats pel simple fet de ser do-

nes o identificar-se amb una determinada orientació afectivo-sexual. Aquesta restricció no apareix a la Convenció de Ginebra que només exigeix que concorri un dels motius de persecució de la llista ni segueix el criteri establert per ACNUR en la matèria. En definitiva, a causa de la interpretació adoptada per la llei espanyola, es situa a aquestes persones en una nova situació de desprotecció, en contra de les obligacions internacionals que la Convenció de Ginebra imposa a l'Estat espanyol.

da. Com en la resta de sol·licituds de persecució per motius de gènere, les vulneracions de drets humans que han patit aquestes víctimes estan connectades amb la seva condició de dones i, en conseqüència, amb la seva pertinença a un grup social determinat. No obstant, el sistema d'asil espanyol ha acollit una interpretació d'aquest motiu contrària a la Convenció de Ginebra i al criteri de l'ACNUR deixant les víctimes en una total situació de desprotecció.

nes o identificar-se amb una determinada orientació afectivo-sexual. Aquesta restricció no apareix a la Convenció de Ginebra que només exigeix que concorri un dels motius de persecució de la llista ni segueix el criteri establert per ACNUR en la matèria. En definitiva, a causa de la interpretació adoptada per la llei espanyola, es situa a aquestes persones en una nova situació de desprotecció, en

tra de les obligacions internacionals que la Convenció de Ginebra imposa a l'Estat espanyol.

Conclusions i propostes

I. Modificar l'actual Llei de protecció espanyola per eliminar l'exigència del nexa causal amb més d'un motiu de persecució en els casos de persecució per motius de gènere. D'acord amb la definició de la Convenció de Ginebra i el criteri de l'ACNUR, la pertinença a un grup social determinat, com és el subconjunt social format per

En aquest sentit, la Llei de protecció internacio-

les dones i nenes, és suficient per entendre que una persona perseguida per aquest motiu queda inclosa a la definició de refugiada i mereix la concessió de protecció internacional. A l'establir que

Cal garantir una efectiva perspectiva de gènere en el procediment d'asil

el gènere, per si sol, no pot donar lloc a aquesta protecció, l'actual normativa espanyola és contrària a les obligacions internacionals de l'Estat espanyol en la matèria, causant una total desprotecció de les víctimes de vulneracions de drets humans per aquest motiu.

II. Garantir una efectiva perspectiva de gènere en el procediment d'asil espanyol. L'establiment del gènere i la orientació afectivo-sexual com un dels motius de persecució a la Llei de protecció internacional espanyol és un avenç. No obstant, cal assegurar que aquest comporta una efectiva interpretació sensible al gènere de les sol·licituds d'asil i en tots els tràmits del procediment a través de guies interpretatives, protocols d'actuació i formació especialitzada al personal implicat des d'aquesta perspectiva. Aquests mecanismes han d'incloure l'especial supòsit del tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual com a greu vulneració de drets humans, mereixedora de protecció internacional.

III. Assegurar un adequat enfocament basat en drets humans al combatre el tràfic d'éssers humans. Tot i que les actuacions de persecució del delicte són claus per acabar amb aquesta pràctica, també és indispensable garantir la protecció i restitució de les víctimes en els seus drets. Per

aquest motiu, les polítiques per combatre el tràfic han de prioritzar l'atenció incondicional d'aquestes persones com a supervivents de greus i repetides vulneracions de drets humans i no com a potencials col·laboradores de la justícia.

IV. Identificar i combatre les causes del tràfic d'éssers humans. Indiscutiblement, la protecció de les supervivents és bàsica però cal acompanyar-la d'actuacions paral·leles destinades a analitzar les arrels del delicte de tràfic i dissenyar polítiques que permetin reduir els contextos de vulnerabilització que aquestes xarxes aprofiten per captar les seves víctimes.

Durant el primer trimestre de 2017, l'Estat espanyol rebrà la visita de revisió del GRETA, un mecanisme del Consell d'Europa que analitza la implementació del Conveni sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans. Aquesta visita suposa una oportunitat per visibilitzar aquesta problemàtica, realitzar propostes de millora en la protecció de les seves supervivents i exigir a l'Estat espanyol l'efectiu compliment de les seves obligacions

S'ha d'identificar i combatre les causes del tràfic d'éssers humans

internacionals, també des d'una perspectiva de Dret d'Asil.

El contingut d'aquest article es basa en el treball de recerca "L'asil per motius de persecució de gènere. El supòsit del tràfic d'éssers humans amb finalitats d'explotació sexual" de Laura Castro que pot consultar-se a la web de l'Institut de Drets Humans de Catalunya: www.idhc.org/es/

Violacions de Drets Humans

CONFLICTES ACTUALS; CONFLICTES OBLIDATS

Somàlia: El negoci de la guerra sense fi

Somàlia és actualment un dels països més perillosos del món. La seva capital, Mogadiscio, està destrossada i en el país no existeix una autoritat central o un govern d'estat. Tot i haver estat notícia els últims anys per les fallides de les intervencions humanitàries internacionals (especialment la dels EEUU el 1993) i pels pirates somalis, l'enorme problema del país és que fa més d'un quart de segle que es troba en guerra, des de l'any 1991. El conflicte començà per l'enfrontament entre els diferents clans i actualment el grup terrorista A-Shabaab relacionat amb Al-Qaida continua sembrant el terror en el país i en els països propers. A principis d'aquest any van assassinar una vintena de persones en un atemptat a un hotel de Mogadiscio, set en un altre hotel de la ciutat i 70 soldats d'una base militar de la AMISIÓN. Degut a aquesta situació, durant aquests anys milers de somalis han abandonat les seves llars i s'han refugiat en camps com el de Dadaab, a Kenya, el camp més gran del món. El problema afegit és que durant 17 anys l'ajuda humanitària no ha pogut operar sobre el terreny per la prohibició del grup Al-Shabaab. Actualment, però, les tropes internacionals semblen aportar més seguretat i per tant les ajudes humanitàries poden desenvolupar-se en el país. Aquesta ajuda consisteix principalment en la lluita contra la pobresa i la fam severa. Al 2011 es registraven 3,5 milions de persones necessitades d'atenció humanitària. El fet de que la guerra persisteixi, sembla apuntar, entre altres coses, a unes hipotètiques reserves de petroli en el subsòl del país.

L'altre crisi migratòria d'Europa: Els Balcans

Tot i que la majoria de persones refugiades que van sol·licitar asil a Europa durant l'any passat provenien de països com Síria i Afganistan, els moviments migratoris i la fugida de persones dels països balcànics com Bòsnia, Sèrbia, Montenegro, Kosovo, Albània, i Macedònia han augmentat notablement. Tot i que no hi hagi una situació de conflicte armat oficial, molta gent continua marxant dels països balcànics perquè el futur no és gens esperançador degut a les dificultats del país per desenvolupar-se. La poca intervenció del govern en polítiques socials durant la transició ha deixat molta pobresa, especialment afectant a minories ètniques i persones dels pobles rurals. Des d'Europa, però, la visió és que aquests països són països segurs i que per tant, en un futur es podrien enviar persones refugiades allà també, tal com va assenyalar Alemanya. Per això, les persones que aconsegueixen arribar a Europa no es consideren refugiades en el sentit estricte (legalment), sinó més aviat immigrants econòmics fugint de situacions cada vegada més pobres utilitzant el mecanisme del refugi. Per exemple, de gener a juny de l'any passat, el segon país amb més sol·licituds d'asil a Alemanya era Kosovo, però les resolucions positives d'asil van ser mínimes i ridícules. Davant d'aquest fet migratori, Europa cada vegada és més restrictiva, només cal recordar la tanca que va aixecar Hongria el passat juny 2015 per impedir l'entrada de milers de migrants i refugiats. Per acabar amb aquesta situació quasi crònica (fa més de vint anys que marxen de casa seva), en primer lloc els governs d'aquests països haurien d'apostar per una cohesió social més forta, per millorar les oportunitats econòmiques i lluitar contra la corrupció i la política criminal. Per altra banda, Europa ha de crear instruments que permetin accedir al mercat de treball als països Europeus assegurant que els drets humans d'aquestes persones queden protegits.

https://freedomhouse.org/sites/default/files/05192016_FH_NIT_Balkans_final_brief.pdf

Violacions de Drets Humans

PERSEGUIDES PER SER DONES

Les dones refugiades a Líbia i la brutal violència sexual a la que s'exposen

Segons la OIM, actualment Líbia acull 264.000 persones immigrants i refugiades. Les xarxes de tràfic de persones prenen el control de la ruta de milers de persones refugiades i els abusos són constants. La majoria de dones que actualment travessen el país amb destí a Itàlia procedeixen d'Eritrea, Nigèria, Gàmbia, Somàlia i Costa de Marfil. Les dones refugiades que es troben allà tenen altes possibilitats de sofrir violència sexual i violacions. Testimonis de 16 dones que han arribat a Itàlia en els últims mesos asseguren haver viscut contínuament amb temor per la violència sexual i algunes haver sigut violades per varis homes dels grups armats o de les bandes delictives. Algunes testimonis asseguren que “agafaven píndoles anticonceptives abans de començar el viatge per evitar quedar-se embarassades”. A més a més, els abusos sexuals van acompanyats de maltractament físic, de xantatge, d'humiliacions i de segrestos. De fet, moltes dones han sigut víctimes de tràfic d'éssers humans al ser capturades i venudes a bandes delictives. Altres asseguren haver vist violar a altres dones davant d'elles i haver vist com mataven a gent. Alguns grups armats que han jurat lleialtat a Estat Islàmic obliguen a les dones refugiades no musulmanes a convertir-se i després a casar-se per acabar esdevenint esclaves sexuals.

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/personas-refugiadas-y-migrantes-huyen-de-la-violencia-sexual-los-abusos-y-la-explotacion-en-libia/>

“Sobreviure a la mort”: El drama de la tortura de dones arrestades a Mèxic

La tortura i la violació de drets humans continuen essent un gran problema per a Mèxic. Un estudi recull el testimoni de més de 100 dones víctimes de maltractament, de discriminacions i de violència sexual per la policia quan són detingudes per interrogar-les. La majoria de dones són arrestades acusant-les de tenir relació amb algun delictes relacionat amb drogues o amb el mercat del narcotràfic. En quant al perfil d'aquestes dones, sembla ser, dones amb pocs recursos econòmics, mares solteres i mares amb fills. El preocupant és que aquesta pràctica està tant estesa que fins i tot hi ha pràctiques abusives que les víctimes no reconeixen com a violència sexual. El resultat de tota aquesta situació són grans traumes psicològics, l'estigma social i l'aïllament consegüent. A més a més, la família acostuma a arrossegar tota la vida una càrrega addicional que comporta dificultats econòmiques i estigmes socials.

<https://doc.es.amnesty.org/cgi-bin/ai/BRSCGI.exe/AMR4142372016SPANISH%20index?CMD=-VEROBJ&MLKOB=35602102515>

El servei mèdic de les dones a Llatinoamèrica, una loteria?

Les dones i noies de d'Amèrica Llatina són discriminades a l'hora d'accedir al sistema sanitari a causa d'estereotips i certs prejudicis. Disposar del sistema sanitari acaba depenent del poder adquisitiu o de la sort de trobar un professional sensible a la situació. Aquestes pràctiques es basen en la idea de que les dones no poden decidir sobre la seva sexualitat, sinó que altres ho decideixen

Violacions de Drets Humans

per elles. Al Salvador, per exemple, una dona està detinguda i condemnada per haver donat a llum a un bebè mort, sota sospitosa d'haver intentat avortar. Altres testimonis expliquen que han estat víctimes d'esterilitzacions forçades o a operacions mèdiques no desitjades degut a ser portadores del virus VIH. A més a més, reben un tracte discriminatori i humiliant per part dels professionals mèdics als hospitals.

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/america-plantear-la-asistencia-medica-de-las-mujeres-como-una-loteria-pone-miles-de-vidas-en-pel/>

DRETS ECONÒMICS, SOCIALS, CULTURALS I AMBIENTALS

De la República Dominicana a Haití: les deportacions massives i il·legals

La República Dominicana ha expulsat a Haití a desenes de milers de persones dominicanes des d'agost de 2015 fins a dia d'avui (100.000 persones afectades). Aquestes persones, en principi, són estrangers indocumentats que viuen a la República Dominicana. Entre aquestes ens trobem a persones dominicanes de descendia haitiana, persones apàtrides, nois i noies que no han pogut accedir a la nacionalitat dominicana i menors estrangers no acompanyats. Fins i tot, s'apunta que 68.000 persones van tornar a Haití "per pròpia voluntat" després de rebre amenaces i tenir por de patir violència. Les deportacions s'estan realitzant sense cap tipus de garantia jurídica (no se'ls ha donat cap ordre de deportació, per la qual cosa no tenen forma d'impugnar) i sense ser un procediment individualitzat. Aquestes deportacions massives, espontànies i arbitràries estan creant una crisi de drets humans important i deixant en el llimb jurídic a persones que portaven anys vivint a la República Dominicana o que són nascudes allà. Les víctimes d'aquesta situació s'han estat aquest mesos en campaments improvisats vivint en unes condicions de vida pèssimes: amb mínims d'aigua i menjar, sense atenció sanitària, problemes d'higiene, etc. Cap dels dos països ha volgut fer front a aquestes situació. A dia d'avui els responsables haurien de prendre mesures urgents i paraitzar immediatament totes les expulsions il·legals, i les que es realitzin, que es facin segons les lleis internacionals.

La violació de drets humans en les cadenes de subministrament

Les condicions laborals en les cadenes de subministrament, on es calcula que treballen 450 milions de persones en tot el món (especialment dones, dones immigrant, nens i persones de zones rurals o urbanes pobres) continuen essent a dia d'avui una violació dels drets humans. Per exemple, Human Rights Watch afirma que a Qatar i a Aràbia Saudita els treballadors immigrants que de la construcció treballen en condicions perilloses i sovint són estafats fent-los pagar deutes que no sempre poden pagar-los. A més a més, a vegades els confisquen el passaport de forma sistemàtica. Per altra banda, en barris com Hazaribagh de Dhaka, la capital de Bangladesh, aproximadament 150 empreses de cuir exposen als treballadors locals i als residents a aigües residuals no tractades que contenen amoníac, sofre i altres químics. Els nens miners a petita escala utilitzen mercuri per processar l'or, emetent cada any 700 tones d'aquest metall tòxic i enverinant als nens treballadors. Aproximadament

Violacions de Drets Humans

un milió de nens i nenes treballen en mines artesanals. L'explotació infantil troba un espai perfecte en les cadenes de subministrament, especialment en les recollides agrícoles, les mines, el treball amb pells i la confecció d'articles tèxtils. Per altra banda, quan les grans empreses adquireixen terrenys de les comunitats locals, aquestes sofreixen abusos. Un exemple són els pobles indígenes (depenen dels subministraments de la terra) que moltes vegades no són informats de l'exportació o i bé les grans empreses comencen l'exploració sense el seu consentiment, deixant a aquestes comunitats, a vegades, sense aigua, habitatge o terra per conrear menjar. La solució principal, segons HRW, és obligar als governs a regular les activitats empresarials, així com establir una norma global vinculant sobre la diligència de drets humans en les cadenes de subministrament.

<https://www.hrw.org/es/report/2016/05/30/los-derechos-humanos-en-las-cadenas-de-suministro/un-llamado-favor-de-una-norma>

https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/human_rights_in_supply_chains_brochure_lowres_final.pdf

ORIENTACIÓ SEXUAL I IDENTIDAD DE GÈNERE

Dones trangèneres detingudes a CIES als Estats Units: un infern de violència?

Dones trangèneres detingudes als centres d'internament d'Estats Units denunciïn haver sigut abusades sexualment per els altres homes amb els que compartien cel·les i instal·lacions, així com per alguns guàrdies. Moltes d'aquestes dones són dones que fugen dels seus països perseguides per la seva orientació sexual i el seu objectiu és sol·licitar asil als Estats Units. Ara bé, quan són detingudes i es queden a l'espera de la resolució de la sol·licitud d'asil, la majoria de vegades són traslladades a centres de detenció sense cap tipus de consideració sobre la seva orientació sexual. Aquests centres, són, a la pràctica, presons encobertes amb condicions molt dures. El problema és que han estat compartint cel·les, dormint i dutxant-se en zones compartides amb molts d'altres homes, de manera que han rebut insults i abusos sexuals. Altres dones directament han estat col·locades en cel·les d'aïllament de forma indiscriminada i amb condicions que poden desenvolupar grans traumes. Davant d'aquesta situació, varis grups a favor d'aquest col·lectiu i de defensa de drets humans han fet pressió al govern perquè acabi amb aquestes pràctiques i protegeixi a aquestes dones. Aquest ha decidit en una de les noves directrius assignar a les dones trangèneres en una unitat específica situada en el centre penitenciari Santa Ana City Jail, al sud de Califòrnia. Aquesta mesura, tot i que no sempre s'aplica, no és suficient per acabar amb els abusos ja que algunes expliquen en aquest centre especial també han sigut víctimes de tractes humiliants o revisions físiques abusives per part dels guàrdies. El govern americà hauria de resoldre immediatament aquests situacions i assegurar-se que es respecten els drets d'aquest col·lectiu.

<https://www.hrw.org/es/news/2016/03/23/mujeres-transgenero-son-abusadas-en-centros-de-detencion-inmigratoria-de-ee-uu>

Violacions de Drets Humans

L'històric pas de la ONU per la protecció del col·lectiu LGTBI

El consell de Drets Humans de les Nacions Unides va establir el 30 de juny d'aquest any a Ginebra la figura d'un expert independent per a la "protecció contra la violència i la discriminació basada en la orientació sexual i la identitat de gènere". Els països que van proposar aquest mandat van ser Argentina, Brasil, Xile, Colòmbia, Mèxic i Uruguai. La votació es va guanyar per 23 vots a favor, 18 en contra i 6 abstencions. Tots els països europeus que van participar en la votació hi van votar a favor, mentre que la Xina, Rússia i 16 estats africans van votar en contra. La representant permanent de Xile de les Nacions Unides a Ginebra ha definit aquesta resolució adoptada com una "acció emblemàtica i històrica", tenint en compte que no ha sigut fàcil i que hi ha hagut varies esmenes abans d'aprovar-la. Les tasques de l'expert seran avaluar la implementació del dret internacional de drets humans en aquest tema, la creació de procediments especials sobre la orientació sexual i de gènere, identificar les bones pràctiques, presentar informes, establir diàlegs amb els estats i formular recomanacions. És una notícia positiva per aquest col·lectiu que sovint queda oblidat i alhora suposa una oportunitat per lluitar internacionalment en contra de les violacions i els reptes de les persones LGTBI.

<http://www.un.org/spanish/News/story.asp?NewsID=35371#.V4AflvmLTIU>

<https://www.hrw.org/news/2016/06/30/un-makes-history-sexual-orientation-gender-identity>

Testimoniatge

La història de l'Oleksii, refugiat ucraïnès a Barcelona, en dos articles de La Vanguardia

Enginyer busca feina... del que sigui

Oleksí Xostak, enginyer de telecomunicacions d'Ucraïna, és una de les 1.300 persones que l'any passat van demanar asil a Catalunya, un 66% més que el 2014

Sóc enginyer de telecomunicacions i busco feina de paleta, cambrer, venedor, mecànic de motos o de cotxes, de manteniment... Del que sigui. Puc fer moltes coses! A Ucraïna sabem fer de tot". Així es presenta Oleksí Xostak, un refugiat ucraïnès de 32 anys que l'any passat va arribar a Catalunya fugint de les bombes al seu país. Ara Xostak viu a Mataró amb la dona, la Natalia, i les dues filles, i espera que el Govern li aprovi la petició d'asil. El 2015

Foto: La Vanguardia

Espanya va rebre un total de 14.881 sol·licituds d'asil (5.947, el 2014). És la xifra més alta que s'ha registrat mai, però amb prou feines representa l'1% del total de la Unió Europea, segons recull l'informe Les persones refugiades a presentat ahir per la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR) amb motiu de la celebració, dilluns vinent, del dia mundial dels Refugiats. El 2015 només 220 van aconseguir l'estatut de refugiat, enfront dels 384 del 2014, i 800 més, la protecció subsidiària, 300 menys que un any abans. Els ciutadans de nacionalitat siriana, seguits dels que procedeixen d'Ucraïna, Palestina, Algèria i Veneçuela, encapçalen la llista de demandants a Espanya. Respecte a Catalunya, les xifres encara provisionals que té la CCAR apunten que el 2015 es van registrar 1.302 peticions d'asil, un 66% més que el 2014, de les quals 1.143 a Bar-

celona, 137 a Girona, 13 a Lleida i nou a Tarragona. A Catalunya l'origen dels sol·licitants és, en primer lloc, Ucraïna, amb 606, seguit del Marroc (61), Algèria (59) i Síria (51). La CCAR denuncia que Espanya "congela" els expedients dels ucraïnesos i dels malians esperant que els conflictes en aquests països s'acabin i els afectats optin per tornar. També demana que es frenin les "devolucions en calent" a Ceuta i Melilla. Ahir l'ucraïnès Oleksí Xostak va oferir el seu testimoni juntament amb Miguel Pajares i Estel·la Pareja, president i directora de la CCAR. "Vivia amb la família a la província de Khàrkiv, fronterera amb la zona de guerra de Donetsk. Cada dia anava a treballar amb tren, i van començar a bombardejar el traçat ferri. Un migdia, a l'hora que els nens surten de l'escola i amb molta gent al carrer, era a Kramatorsk, i de sobte van explotar uns artefactes

Testimoniatge

tes. Vaig veure morir algunes persones, i jo encara tinc restes de metralla al braç”, explica aquest enginyer. L’atac es va produir el 10 de febrer, i el 24 la família ja pujava a un avió amb rumb cap a Barcelona. “ Vam pensar que el millor per al futur de les nostres filles, que aleshores tenien 3 mesos i 5 anys, era marxar. I vam decidir anar a Girona, ja que hi viu una germana de la Natalia amb l’home i les dues nenes petites”, continua explicant. La família es va acollir al programa estatal d’acollida al refugiat, que els va enviar a un centre de Sevilla, on van passar nou mesos. Estel Pareja precisa que l’any passat només hi havia 28 places d’acollida a Catalunya, de manera que es van haver de derivar moltes persones a altres comunitats. Actualment la xifra s’eleva a 250.

Ara, a través de la CCAR, un orde religiós els ha cedit un habitatge a Mataró, al costat del convent. Però l’obsessió de Xostak és trobar feina com més aviat millor per poder ser independent i llogar un pis pel seu compte. “Busco el que sigui –assegura–, necessito trobar alguna cosa per poder quedar-nos aquí. La Natalia és informàtica, però de moment s’estima més quedar-se amb les nenes; a Ucraïna treballava des de casa. I jo vaig repartint currículums pel carrer...”

Article publicat a la Vanguardia per Rosa Maria Bosch: <http://www.lavanguardia.com/encatala/20160617/402559446409/enginyer-busca-feina-del-que-sigui.html>

L’Oleksi troba feina de... programador

Una consultora tecnològica de Sant Cugat contracta l’enginyer ucraïnès que buscava feina “del que sigui”; Oleksi Xostak espera que el Govern central resolgui la seva petició d’asil

Amb motiu de la celebració del dia mundial del Refugiat el 20 de juny passat, Oleksi Xostak oferia el testimoni d’una jove parella amb dues filles, de 6 anys i 18 mesos, que va haver de deixar Ucraïna per la guerra, i de les dificultats que ara tenien a Catalunya per trobar una feina que els permetés ser independents. Xostak, de 32 anys, explicava que s’havia llicenciat a la Universitat de Khàrkiv, a Ucraïna, en Enginyeria, però que estava disposat a treballar de “paleta, cambrer, venedor, mecànic... Del que sigui”. Al cap de pocs dies d’explicar la seva història a

Foto: La Vanguardia

La Vanguardia, cinc empreses van posar-s’hi en contacte i dilluns passat va firmar un contracte

Testimoniatge

amb la tecnològica alemanya GFT, a la seva de Sant Cugat.

“De les cinc empreses que em van trucar, GFT és la primera que em va oferir una feina. Vaig passar l’entrevista i aquest dilluns vaig començar un curs de formació de programador de quatre setmanes.

Tot i que la meua experiència laboral a Ucraïna estava enfocada a les vendes i a la gestió, m’agrada aquesta ocupació, és molt interessant”, comentava ahir després de les classes. La consultora GFT està especialitzada en la transformació digital del sector financer, i al quarter general de Sant Cugat hi treballen prop de 900 persones de 30 nacionalitats, explica la cap de selecció de personal, Marta Miravent.

“Busquem programadors i desenvolupadors d’aplicacions. Poden ser informàtics, enginyers, matemàtics... Aquest any en contractarem 500 a tot Espanya. Però falten informàtics! Anem

Gairebé el 30% dels ucraïnesos que van demanar asil a Barcelona l’any passat tenen estudis universitaris

cobrint les places amb molt d’esforç! Per això, després de llegir la història de l’ Oleksi vam decidir entrevistar-lo”, afegeix Miravent, que ha establert una relació amb la Comissió Catalana d’Ajuda al Refugiat (CCAR) perquè els facin arribar els refugiats que busquin feina i que tinguin aquest perfil.

De Xostak han valorat sobretot la seva actitud, i també han volgut donar una oportunitat a una persona que ha hagut de fugir de casa seva, a la ciutat de Txúguiv, per la inseguretat. “Els meus pares i els de la meua dona, la Natalia, encara són a Ucraïna, però jo he vist caure bombes, he estat tres vegades a la zona de guerra, no po-

Al cap de pocs dies d’explicar la seva història a La Vanguardia, cinc empreses van posar-s’hi en contacte amb ell

díem continuar vivint allà, volíem un futur per a les nostres filles”, explica Xostak, que està dependent que el Govern espanyol resolgui la seva petició d’asil.

Els seus plans són acabar el procés de formació, començar els primers projectes i trobar un habitatge a prop de Sant Cugat. Ara viuen en un pis que els ha cedit temporalment una comunitat de monges de Mataró. “Cada tarda, quan torno a casa, continuo estudiant amb l’ajuda de la Natalia. Ella en sap molt d’informàtica perquè Ucraïna treballava d’analista de sistemes”, afegeix.

Gairebé el 30% dels ciutadans ucraïnesos que van demanar asil a Barcelona l’any passat tenen estudis universitaris, com aquesta jove parella.

Article publicat a la Vanguardia per Rosa Maria Bosch: <http://www.lavanguardia.com/encatala/20160722/403386538943/loleksi-troba-feina-de-programador.html>